

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Interkulturellt förhållningsätt i hem- och konsumentkunskap för språkutveckling och lärande

Amina Aouad och Hanna Berggren
Ämneslärarprogrammet med inriktning mot
årskurs 7-9 i hem- och konsumentkunskap.

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Kurs: L9HK2G Självständigt arbete
Nivå: Grundnivå
Termin/år: VT/2023
Handledare: Päivi Palojoki
Examinator: Marianne Pipping Ekström
Kod: VT23-2940-005-L9HK2G

Nyckelord: flerspråkighet, hem- och konsumentkunskap, interkulturellt förhållningsätt, trans-
languaging.

Sammanfattning

Det globaliserade samhället ställer krav på förändringar i undervisningen för att skapa en likvärdig skola. Flerspråkiga elever har kulturella bakgrunder och språkliga resurser som bör tas till vara på i skolan för att eleven ska ha möjligheten att utvecklas både språkligt och kunskapsmässigt. Denna forskningsöversikt visar på att enspråkighetsnormer, bristperspektiv och ett assimilationistiskt synsätt skapar hinder för flerspråkiga elever. Kunskapsbrister hos lärare och inrotade mönster i skolan bidrar till att dessa synsätt genomsyrar skolverksamheterna så väl som undervisningen. Genom att tillämpa ett interkulturellt förhållningsätt tas elevens språkliga resurser, bakgrunder och kultur tillvara på och detta gynnar elevens språkutveckling så väl som lärande.

Hem-och konsumentkunskap är ett ämne nära vardagen och genom rätt pedagogiska redskap kan ämnet bidra till kunskapsutveckling samt en likvärdig utbildning för alla elever. Metoden i forskningsöversikten är en systematisk sammanställning och granskning av tidigare forskning. Resultatet visar på att ett interkulturellt förhållningsätt främjar språk och kunskapsutveckling. Lärares arbetssätt och attityder till flerspråkiga elever påverkar elevens förutsättningar i alla ämnen. Det krävs därför att skolpersonalen får genomgå kompetensutbildning och kunskapsutveckling för att implementera detta i undervisningen samt skolans verksamhet. Slutsatsen är att ett interkulturellt förhållningsätt i ämnet som hem-och konsumentkunskap kan bidra till högre prestationer när elevens bakgrund samt språk inkluderas.

Förord

Med glädje och motivation har arbetet utvecklat kunskaper och förståelse för ämnesområdet samt gett oss möjligheten att använda alla kunskaper från våra ämnesstudier i SVA och hem- och konsumentkunskap. Vi vill tacka varandra för ett otroligt fint samarbete och många skratt som tagit oss igenom de toppar och dalar vi stött på under tiden. Från att aldrig ha arbetat ihop till att tillsammans skapa denna forskningsöversikt har vi lärt oss mycket av varandra och även utvecklat en fin vänskap. Vi vill slutligen tacka vår otroliga handledare Päivi Palojoki för allt stöd, peppande ord och synpunkter som gjort vårt arbete till det bättre.

Arbetsuppgift	Procent utfört av Amina/Hanna
Planering av forskningsöversikt	50/50
Litteratursökning	50/50
Databearbetning	50/50
Bakgrund och inledning	50/50
Metod	50/50
Resultat	50/50
Diskussion	50/50
Layout	50/50

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Syfte	2
1.2 Frågeställningar	2
2 Bakgrund	3
2.1 Flerspråkighet och språkpolitik i Sverige	3
2.2 Interkulturellt förhållningssätt i skolan	4
2.3 Translanguaging	4
2.4 Språk som medierade redskap	5
2.5 Språket och interkulturalitet i hem- och konsumentkunskap	6
3 Metod	7
3.1 Databearbetning	7
3.2 Sökord och urval	8
3.3 Databearbetning och analys	9
4 Resultat	9
4.1 Interkulturellt förhållningssätt för språkutveckling och lärande	9
4.1.1 Interkulturellt förhållningssätt främjar lärande	9
4.1.2 Translanguaging: ett redskap för språkutveckling	10
4.1.3 Inkludering bidrar till språkutveckling och lärande	11
4.2 Möjligheter och utmaningar med att tillämpa ett interkulturellt förhållningssätt i hem- och konsumentkunskap	12
4.2.1 Interkulturellt förhållningssätt i hem- och konsumentkunskap	12
4.2.2 Bristperspektiv och enspråkighetsnormer som ett hinder för lärande	13
4.2.3 Kompetensutveckling för ett interkulturellt förhållningssätt	14
4.2.4 Utmaningar med att tillämpa ett interkulturellt förhållningssätt	14
5 Diskussion	16
5.1 Metoddiskussion	16
5.2 Resultatdiskussion	17
5.2.1 Interkulturellt förhållningssätt som pedagogiskt redskap	17
5.2.2 Pedagogisk kompetens: Redskap för utveckling	17
5.2.3 Kunskapsbrist hos lärare	18
5.2.4 Pedagogik för likvärdighet	19
5.3 Slutsatser och implikationer	20
Referenslista	23
Bilagor	26

1 Inledning

Den globaliserade värld vi lever i ställer krav på att undervisningen tar vara på elevers språkliga och kulturella resurser och med det intar ett perspektiv som ser möjligheter snarare än brister. Forskning visar på att enspråkighetsnormer, upprätthållande av språkliga hierarkier och bristperspektiv kan genomsyra undervisningen vilket osynliggör både språkliga och kulturella resurser som skulle kunna införlivas i undervisningen (Siekkinen, 2017).

Då *mångkultur* är ett deskriptivt begrepp som belyser ett tillstånd snarare än en dynamisk process är begreppet *interkulturalitet* centralt i denna forskningsöversikt. Interkulturalitet är en ömsesidig dynamisk process där språk, tankesätt, kultur, religion och levnadssätt anses berika elevens lärande och identitetsutveckling. Jämlikhet och tolerans är strävansmål med ett interkulturellt förhållningssätt (Lahdenperä, 2003). Forskning som belyser de sociala effekterna av stereotypa uppfattningar kring flerspråkiga elever kan skapa en medvetenhet kring maktstrukturer och olika uppfattningar kring andras språk och kultur. Det kan uppmärksamma framgångsfaktorer och bidra med förståelse kring lärande och identitet kopplat till språk, samt öka kunskapen hos skolpersonal att göra didaktiska val för att skapa en inkluderande miljö och bättre lärande.

Skolämnet hem- och konsumentkunskap kan använda den vardagsnära kontexten ämnet erbjuder för att synliggöra stereotypa mönster i undervisningen som exempelvis enspråkighetsnormer. Genom att lärare får kompetenser kring attityder och makt kopplat till språk verkar undervisningen för en ökad medvetenhet kring de strukturer som kan få en negativ effekt för elevers kunskapsutveckling (Bijvoet & Fraurud, 2013). Med en interkulturell lärandemiljö i hem- och konsumentkunskap kan ämnets vardagsnära karaktär bidra till en likvärdig utbildning för alla elever oavsett bakgrund och som läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2022) betonar, tillvarata elevernas tidigare erfarenheter, kunskaper och språk. I praktiken innebär det att flerspråkighet och elevernas rika kulturella resurser inte lämnas utanför klassrummet utan läraren ser flerspråkighet och olika kulturer som en resurs snarare än ett stigma där olika kulturer och språk ses som en självklar del i undervisningen och den didaktiska planeringen.

Denna forskningsöversikt ämnar därmed att identifiera vilka möjligheter lärare i ämnet hem- och konsumentkunskap har att anamma ett interkulturellt förhållningssätt och vilka kunskapsfrämjande och språkliga möjligheter det ger eleverna. Då området erbjuder mycket begränsad forskning i ämnet hem- och konsumentkunskap kan denna forskningsöversikt ge relevanta kunskaper för både lärare och skolutvecklare samt lyfta den viktiga frågan, om inte alla lärare borde få med sig kunskaper om flerspråkighet och interkulturellt förhållningssätt redan på lärarutbildningen. Studier påvisar behovet av hem- och konsumentkunskapslärare som ser utvecklingspotentialen i ämnet och därmed kan möta hur samhället förändras och ser ut i dagsläget. Det innebär i sin tur att kritiskt kunna ifrågasätta sina egna pedagogiska val och metoder samt synliggöra vilka normer och värderingar som de ger uttryck för (Haapaniemi et al., 2022).

I hem- och konsumentkunskap ställs krav på elevernas språkliga förmåga att kunna resonera och reflektera över både kost, hälsa och miljörelaterade frågor. De förväntas reflektera och ha ett kritiskt tänkande vilket kräver ett avancerat skolspråk (Lgr, 2022). Detta kan bland flerspråkiga elever bidra till en obalans mellan det eleven förmår uttrycka och de kunskaper eleverna besitter. Inte sällan leder det även till att lärare inte förmår skilja på språkliga förmågor och kognitiva förmågor (Gibbons et al., 2010). Språket används även för att läsa och tolka recept, vilket gör att lärare i hem- och konsumentkunskap behöver besitta kunskaper i hur språkfrämjande pedagogik kan tillämpas. Vid samarbete och praktiska moment används språket rikligt och eleverna ska både muntligt och skriftligt kunna reflektera över arbetsprocess och resultat. Språket har därmed en avgörande betydelse för att elever ska kunna visa sina kunskaper i hem- och konsumentkunskap (Lgr22, 2022).

I syftesbeskrivningen för ämnet lyfts vikten av att vidga elevernas kunskaper om olika kulturella uttryck och traditioner kopplat till mat genom följande beskrivning ”undervisningen ska även ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om kulturella variationer och traditioner i olika hushåll” (Lgr22,2022, s.43). Läroplanen lyfter det interkulturella perspektivet genom att belysa följande “Det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nationsgränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald” (Lgr22, 2022, s.5).

1.1 Syfte

Syftet med denna forskningsöversikt är att identifiera hur skolan och särskilt skolämnet hem- och konsumentkunskap kan främja elevers språkutveckling och lärande genom ett interkulturellt förhållningsätt.

1.2 Frågeställningar

Hur kan ett interkulturellt förhållningssätt i skolan och i undervisningen främja elevers språkutveckling och lärande?

Vilka möjligheter och utmaningar finns det med att tillämpa ett interkulturellt förhållningsätt i hem- och konsumentkunskap?

2 Bakgrund

2.1 Flerspråkighet och språkpolitik i Sverige

De senaste decennierna har det skett språkpolitiska förbättringar för att motverka den enspråkighetsnorm som växt fram ur ideologier där uppfattningen varit att assimilation skulle vara fördelaktigt för integration. Detta synsätt bidrog till att många minoriteter utvecklade ett självhat mot sitt språk och kultur (Otterup, 2018). Följden av detta blev även att kulturella och språkliga resurser ansågs begränsa processen att lära sig det nya språket och anpassa sig till majoritetskulturen. Med en ökad globalisering där flerspråkigheten blev allt vanligare i samhället växte det fram ett behov av att skydda och främja flerspråkighet vilket bidrog till språkbevarande lagförändringar (Milani, 2013). De framsteg som togs för att främja flerspråkighet visade en utveckling som gick åt rätt håll men lagar, styrdokument och forskning har inte fått den positiva effekt som förväntades. Enspråkighetsnormer och monokulturella föreställningar är fortsatt starka i samhället och skolan (Otterup, 2018). Detta trots att läroplanen tydligt beskriver dess motsats där Sverige som en del av en globaliserad värld lyfts i följande citat ”Ett internationellt perspektiv är viktigt för att kunna se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang och för att skapa internationell solidaritet samt för att leva i ett samhälle med täta kontakter över kultur- och nationsgränser. Det internationella perspektivet innebär också att utveckla förståelse för den kulturella mångfalden inom landet” (Lgr22, 2022, s.9).

Upprätthållande av språkliga hierarkier i skolan sker ofta underförstått i dagsläget, men ibland även direkt uttalat av lärare som ger uttryck för uppmaningar att det svenska språket endast får användas i klassrummet. Undantag från synsättet sker ofta i relation till talare av högstatusspråk som exempelvis engelska medan språk med lägre hierarkisk status inte värdesätts av lärare (Milani, 2013). Lärarens syn på språk och kultur kan i förlängningen påverka didaktiska val och vilka attityder som utvecklas i klassrummet. Föreställningen att språk fungerar som avgränsade system där de löper parallellt vid sidan av varandra och gynnas av att hållas isär grundas i attityder och ideologier om flerspråkighet. Det dynamiska perspektivet där språket ses som en förenad resurs som inte går att särskilja är motsatsen till det begränsade dualistiska synsättet. Det dynamiska perspektivet bidrar till att lärare uppmanar elever att använda alla sina språkliga resurser i sitt lärande. Skolan behöver således levandegöra de framgångsfaktorer forskningen har identifierat för att gynna de flerspråkiga eleverna och bidra till likvärdighet. I allra högsta grad är det av vikt då skolan ska vila på vetenskaplig grund (Otterup, 2018).

Definitionen av begreppet flerspråkighet skiljer sig utifrån olika teoretiska infallsvinklar och kan utgå från ett individ eller samhällsperspektiv (Skolverket, 2020). I vår forskningsöversikt använder vi begreppet ur ett individperspektiv när vi talar om elever och ur ett samhällsperspektiv när vi belyser attityder, normer och makt kopplat till flerspråkighet. Definitionsproblematiken av begreppet flerspråkighet handlar till viss del om vilken typ av kompetens en person behöver besitta i ett språk för att kategoriseras som flerspråkig (Flyman-Mattson, 2019). Då språken samverkar går det inte att granska dem som olika system utan de bör betraktas som ett sammansmält system hos individen (Flyman-Mattson, 2019). Begreppet flerspråkighet är numer den term som vanligen används inom forskning medan tvåspråkighet

tidigare var ett vanligt förekommande begrepp. Termerna tvåspråkighet och andraspråk belyser inte komplexiteten kring språk då dessa smala termer bygger på uppfattningen att det bara går att ha ett modersmål, vilket inte ger komplexiteten kring språklig användning dess rätta bild. Vi har därmed valt att använda flerspråkighet som begrepp i denna forskningsöversikt (Otterup 2018).

2.2 Interkulturellt förhållningssätt i skolan

Interkulturalitet innefattar den dynamiska processen där olika tankesätt, kulturer, språk, religioner och levnadssätt berikar elevernas lärande och identitetsutveckling. För att uppnå ett interkulturellt förhållningssätt krävs det tolerans och jämlikhet (Lahdenperä, 2003). Interkulturellt förhållningssätt i skolan innefattar att en skolverksamhet strävar efter att den mångfald av kulturer och språk som finns representerade bland eleverna uppmärksammas och ses som resurser (Kästen-Ebeling, 2018). Skolpersonalen behöver vara medvetna och intresserade av elevers erfarenheter för att utveckla ett pedagogiskt arbetssätt som inte enbart utgår från det svenska majoritetssamhället, där andra kulturer samt språk inte får ta plats (Kästen-Ebeling, 2018). I Sverige har flera elever sina rötter i olika kulturer samtidigt som de växer upp och utvecklas i det svenska skolsystemet. Den kultur som eleverna befinner sig i vardagsvis blir ett komplement till andra kulturer och tillsammans samverkar dessa i identitetsutvecklingen (Lahdenperä, 2020).

I läroplanen betonas det interkulturella perspektivet i följande citat “Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper” (Lgr22, 2022, s.6). För att möta detta perspektiv krävs det interkulturell pedagogisk kompetens i verksamheten. Interkulturell pedagogisk kompetens är ett samlingsbegrepp som innefattar pedagogiska handlingar så väl som de inkluderade intentionerna som används vid ett interkulturellt arbetssätt med elevgrupper. Begreppet innefattar även förmågan att skapa värdefulla sociala relationer samt strävan efter samverkan med föräldrar för att bidra till en god lärandemiljö (Lahdenperä, 2018). Åsikterna som är dominerande i kommunen, landet, området, skolledningen m.m. påverkar sammanhanget personalen i en skolverksamhet befinner sig i. I elevgrupper där det finns fler elever med utländsk bakgrund krävs det ett interkulturellt meningssystem i skolans verksamhet och i det pedagogiska arbetet (Lahdenperä, 2018). Majoritetssamhällets synsätt på minoriteter och integration förändrar elevernas möjligheter för en likvärdig utbildning, inkludering och framgång i skolan (Lahdenperä, 2018).

2.3 Translanguaging

Translanguaging eller som det benämns på svenska, transspråkande, syftar på att människan använder alla språkliga resurser vid kommunikation och i det individuella tänkandet (Skolverket, 2018). Begreppet innefattar den enskilda individens användning av alla sina språkliga resurser och hur lärare väljer att implementera detta i undervisningen (Svensson, 2017). Forskning har påvisat att flerspråkiga elever utvecklas av att använda sig av alla sina

språkliga resurser istället för att begränsas till majoritetsspråket (Skolverket, 2018). Inom translanguaging är första och andraspråket ett stöd för varandra som samverkar för kunskapsutveckling i de olika språken (Skolverket, 2018). Genom att tillämpa translanguaging i undervisningen går det att se framgång i elevens skolutveckling över tid (Skolverket, 2018). Elever gynnas inte endast av detta i sin språkutveckling utan även i utveckling av kommunikation, kunskap, kreativitet och i insikten av människors olika livsvärldar (Svensson, 2018). Translanguaging är därför ett sätt att strategiskt arbeta med elevens flerspråkiga resurser i alla skolans ämnen (Svensson, 2018).

Ämnesspecifika ord och begrepp är något som eleven förväntas utveckla i alla skolans ämnen (Svensson, 2017). Inom ämnesundervisningen är det positivt att arbeta rutinmässigt med ett transspråkande lärande för att minimera risken för feltolkningar och underlätta ordförståelsen (Svensson, 2017). Elever skapar en bättre förståelse för ämnesspråket när förklaringarna består av uttryck som är mer ämnesneutrala och vardagliga (Svensson, 2017). Framgångar i flerspråkig undervisning utvecklar identiteten så väl som ämneskunskaper hos eleven. Lärare behöver på så sätt använda sig av strategiska pedagogiska resurser i sin undervisning samtidigt som den enskilda individen ska få utnyttja sin flerspråkighet som en resurs i lärandet (Skolverket, 2018). I en studie av Oliver et al. (2020) studeras framgångsfaktorer och utmaningar med att implementera translanguaging i undervisningen. I klassrummet behöver läraren vara uppmärksam, inkluderande och intresserad av elevernas sätt att kommunicera samt inte vara för ihärdig i att rätta till när det sker avvikelser i språket då det kan hämma språkutvecklingen. Genom att uppmärksamma användandet av alla språkliga resurser skapas det ett större engagemang hos eleverna och deras prestation förändras till det bättre (Oliver et al., 2020). Denna studie visar även på bristerna som finns i att implementera translanguaging i undervisningen. Utöver brist på kunskap hos lärare passar det inte alltid in i läroplanen vilket begränsar det flerspråkiga förhållningssättet i undervisningen (Oliver et al., 2020).

2.4 Språk som medierade redskap

Lev Vygotskijs arbete fokuserade på sociokulturella frågor som berör lärande och utveckling. Ett centralt begrepp i denna tradition är mediering som avser att människor använder sig av olika redskap för att förstå omvärlden, ett av dessa redskap är språket (Säljö, 2020). Genom att kommunicera och tänka med hjälp av språket utvecklas förståelsen av omvärlden. De språkliga redskapen utvecklas inom samhällen och i de gemensamma kulturella arenor som finns. Språk i den sociokulturella traditionen ses som ett ständigt utvecklingsbart system som samverkar med andra uttryck som exempelvis gester och bilder. Språket finns mellan människor som ett redskap för kommunikation men det är även i detta som vi blir tänkande varelser (Säljö, 2020).

Som utvecklingspsykolog intresserade Vygotskij sig för tänkandet i samspel med språkets utveckling. För att utveckla kunskaper behöver undervisningen ske i den proximala utvecklingszonen där stöd från exempelvis läraren eller en klasskamrat vägleder eleven till de redskap som behövs för att utveckla sina kunskaper (Säljö, 2020). Inledningsvis behöver eleven ifråga mycket stöd där den kunniga bygger en ställning för den lärande att gå vidare i sin utveckling och kunskap. Kommunikationen som sker i den närmaste utvecklingszonen kallas

för scaffolding. Genom scaffolding kan den lärande ta efter kunskaper för att sedan klara av att lösa uppgifter själv (Säljö, 2020). Resultat från Skolinspektionens kvalitetsgranskning av språk och kunskapsutveckling för barn och elever med annat modersmål än svenska (Refererad i Kästen- Ebeling, 2018) visar på brister i lärares kunskaper att arbeta med språk och kunskapsutveckling, detta bidrar till att dessa elevers bakgrund och kunskapsnivå inte bemöts och utvecklas på rätt sätt (Kästen-Ebeling, 2018).

2.5 Språket och interkulturalitet i hem- och konsumentkunskap

Det finns stor potential att göra skolämnet hem- och konsumentkunskap till ett föredöme för språkliga lärsituationer. Några konkreta riktlinjer som Gibbons et al. (2010) tar upp är att låta interaktionerna mellan lärare och elever vara rikliga, vilket innebär att använda monologisk undervisning så lite som möjligt. Det är viktigt att eleverna får tid att tänka innan de behöver uttrycka sig och ge stöttning genom omformulering om det behövs. De många autentiska situationerna som finns i hem- och konsumentkunskap ger stora möjligheter att bygga broar till skolspråket genom mycket dialog. Gibbons et al. (2010) poängterar även att elevernas modersmål ska vara en självklar del i klassrummet. Genom ämnesövergripande arbete där lärare i hem- och konsumentkunskap tar stöd i modermållärare, andraspråkslärare och studiehandledare kan elevernas begreppsförståelse öka och med det ge flerspråkiga elever bättre förutsättningar för sitt lärande i undervisningen (Gibbons et al., 2010). En medvetenhet hos lärare om hur de kan stötta eleverna genom att systematiskt förbereda dem inför de texter och muntliga framställningar de förväntas producera ger inte bara flerspråkiga elever utan alla elever bättre förutsättningar att lyckas.

Höga förväntningar på eleverna är en del i ett språkutvecklande arbete, där rätt stöttning och kognitivt utmanande uppgifter löper vid sidan av varandra för att eleverna inte lämnas i en utträkningszon eller frustrationszon. Gibbons et al. (2010) belyser vikten av att lärare inte blandar ihop språkliga förmågor med kognitiva kompetenser och med det frestas att förenkla uppgifter för eleverna. Ett konkret exempel på hur en elev kan få förståelse för ett ämnesområde är att läraren aktivt uppmuntrar eleven att använda sitt starkaste språk för att sätta sig in i området (Gibbons et al., 2010). En vanlig föreställning som Gibbons et al. (2010) tar upp är att ämneslärare upplever att de kan överlämna språkdiraktiken till språklärarna, men att göra den skarpa åtskillnaden mellan ämnesundervisning och språk får negativa följder för elevernas kunskapsutveckling. Språket är en viktig del i alla skolans ämnen då det är genom språket eleverna bygger förståelse och kunskap kring ämnet så väl som en vardagsförståelse (Hipkiss, 2019).

Hem- och konsumentkunskap är ett vardagsnära ämne där relevant stoff och kommunikation skapar en naturlig koppling med elevens egen livsvärld och kultur (Hipkiss, 2014). Skolämnets innehåll ska ge möjligheter för elever att använda sig av sina egna erfarenheter för att ge kunskapen en relevans i elevens vardag (Hipkiss, 2014). Lärares didaktiska val och undervisning bör därför utgå från ett interkulturellt förhållningssätt där eleverna har möjlighet att använda sina erfarenheter och där alla kulturer får vara en del i undervisningen (Kästen-Ebeling, 2018). Venäläinen (2010) lyfter i sin forskning hur ämnet hem- och

konsumentkunskap har en större potential än exempelvis matematik att inta ett interkulturellt förhållningsätt då det erbjuds fler interaktionella tillfällen men även genom ämnets starka koppling till kulturella yttringar genom matvanor och traditioner. Elevernas kulturella hemförhållanden blir mer närvarande i skolämnet hem- och konsumentkunskap och forskningen påvisar att undervisningen gynnas om läraren har kännedom om elevernas olika kulturer och språk så dessa kan levandegöras i klassrummet (Venäläinen, 2010).

Innehållsmässigt är skolämnet hem- och konsumentkunskap mer relaterat till kulturella och vardagliga aspekter än vad många andra ämnen är. Ämnets holistiska karaktär ger därmed stora möjligheter att ligga i frontlinjen vad gäller inkludering och genuin ömsesidig nyfikenhet genom ett interkulturellt förhållningsätt. Elever delar ofta med sig av sina kulturella erfarenheter och hur hem, mat och konsumtionsrelaterade praktiker i hemmet ser ut hos dem, vilket möjliggör för läraren att ta vara på det kulturella utbytet i sin planering och låta det utmynna i praktisk handling. Något som även lyfts i studien är att elever kan skämmas och inte vilja dela med sig av sin kultur då de helst vill smälta in, vilket även kan kopplas till vilket klassrumsklimat läraren lyckas skapa och vilka värden som reproduceras i klassrummet (Venäläinen, 2010).

3 Metod

Forskningsöversikten utfördes genom att systematiskt gå igenom och ta fram relevant existerande litteratur för att undersöka det valda forskningsområdet. Utgångspunkten för den systematiska datainsamlingen utgick ifrån Brymans (2018) metoder för systematiska litteraturgenomgångar. Brymans tabell (2018) utgår från fyra steg som arbetet i forskningsöversikten har följt:

1. Avgränsa och formulera syfte samt frågeställningar för att skapa en omfattning av arbetet.
2. Ta fram studier som är relevanta för forskningsöversiktens syfte och omfattning.
3. Bedömning av relevans i den tidigare forskningen, se över frågeställningar och syftet i respektive arbete. Detta arbete utfördes utifrån en bedömningsmall.
4. Sammanställning av resultatet och koppling till ämnet och problemområdet som identifierats.

3.1 Datainsamling

I forskningsöversikten har den främsta datainsamlingen varit i databasen ERIC och i Educational research complete. Scopus exkluderades efter ett antal sökningar i pilotsökningen då det gav bättre resultat från sökningarna i ERIC. För att vidga sökningarna till svenska artiklar utfördes även sökningar i SwePub men eftersom det finns begränsat med forskning om detta var det lättare att hitta relevant forskning i ERIC och Educational research complete.

3.2 Sökord och urval

När pilotsökningen påbörjades gjordes en lång lista på användbara sökord. Vissa sökord som var irrelevanta för syftesbeskrivningen och frågeställningarna eller begränsade sökningen i för stor utsträckning sorterades bort efter samråd med vår handledare. Efter pilotsökningen påbörjades den systematiska sökningen i databaserna där de sökord som presenteras nedan bidrog till att finna de 10 relevanta artiklar som resultatdelen bygger på (se bilaga 5).

Den första sökning gjordes med orden "Culturally responsive pedagogy" AND education AND language. Denna sökning gav två relevanta artiklar som var användbara. För att finna svenska artiklar kopplade till ämnet hem- och konsumentkunskap och språkutveckling användes sökorden "Hem- och konsumentkunskap och språk" där sökningen mynnade ut i en relevant artikel. Sökningen efter relevanta artiklar fortsatte och för att finna artiklar kopplade till Sverige användes sökorden "Multicultural education Sweden" där två artiklar identifierades och hade den önskvärda kopplingen till Sverige och flerspråkighet. Då språkliga redskap och pedagogiska möjligheter för flerspråkiga elever eftersöktes användes sökorden "Translanguaging in the classroom possibilities" vilket gjorde att en relevant artikel kunde identifieras och användas till forskningsöversikten (se bilaga 1).

Sökningar med syftet att finna artiklar som beaktade elevperspektivet gjordes med sökorden *Migrant Students* AND *Language Barriers* AND School vilket resulterade i två relevanta artiklar efter urval. I detta läge saknades artiklar som var relevanta för temat interkulturellt förhållningsätt där sökorden "Intercultural approach" AND education gav en relevant artikel som var användbar. Med sökorden Intercultural AND education "social justice" eftersöktes relevanta artiklar kring området interkulturellt förhållningsätt för ökad likvärdighet och rättvisa. Sökorden Translanguaging AND teens or teenagers or adolescent or young adult resulterade i en artikel som var relevant med tanke på det sociokulturella perspektivet som en teoretisk utgångspunkt i forskningsöversikten. Slutligen gjordes en sökning med sökorden Intercultural education AND achievement där en av artiklarna var relevant för att kunna sammanställa hur skolframgångar kan kopplas till lärares förhållningsätt (se bilaga 1).

De artiklar som valdes ut till forskningsöversikten undersöker hur elevers lärprocesser påverkas av ett interkulturellt förhållningsätt. Syftet med studien var att identifiera hur detta kan främja språkutveckling och lärande i ämnet hem- och konsumentkunskap. Eftersom forskningen om detta i ämnet är begränsad behövde perspektivet vidgas till att beröra andra skolämnen och resultaten fick sedan appliceras på hem-och konsumentkunskap för att bemöta forskningsöversiktens syfte.

För att få fram relevanta artiklar i ovanstående sökningar använde vi oss av dessa inklusionskriterier:

- Artiklarna ska vara vetenskapliga (Peer Reviewed) för att säkerhetsställa att artiklarna är kvalitetsgranskade.
- Artiklarna ska behandla undervisning och skola.
- Artiklarna är skrivna på engelska/svenska.

- Artiklarna ska var skrivna inom det senaste decenniet.

Om artikeln innefattade alla inklusionskriterier utgick urvalet vidare med exklusionskriterierna som innefattar att:

- Artiklarna ska beröra ämnet i forskningsöversikten.
- Artiklarna ska ha relevans för syfte och frågeställningar.
- Artiklarna ska beröra ungdomar/barn eller lärare i skolan.

3.3 Databearbetning och analys

Databearbetningen startade med att artiklarna sammanställdes i en gemensam tabell. För att effektivisera arbetet delades dessa artiklar upp under läsningen. Båda parter skrev ner en kort sammanfattning om varje läst artikel för att den andra parten sen skulle ha en överblick vid läsning av de andra artiklarna. Efter läsning av alla artiklar diskuterades uppfattningar och då byggdes även de individuella sammanfattningarna på för att synliggöra den röda tråden mellan artiklarna. Kvalitetsbedömningen utgjorde även om artiklarna var relevanta och trovärdiga för att användas i forskningsöversikten.

Kvalitetsgranskningen utgick från bedömningsmallen från Riktlinjer för Forskningsöversikt vid Institutionen för kost- och idrottsvetenskap (IKI) (Göteborgs Universitet, 2019). Kvalitetsbedömningen grundades på 17 frågor (se bilaga 3) som besvarades med ja/nej. De frågor som inte var relevanta för den enskilda studien togs bort och poängantalet minskades i sammanställningen då artikeln enbart fick poäng för ett ”ja” svar. Detta var för att tydliggöra att frågor som inte berör forskningen i utvald artikel inte försämrar studiens kvalitet. Artiklarna sammanställdes i en tabell utifrån frågorna där de sedan fick en totalpoäng (se bilaga 4).

4 Resultat

4.1 Interkulturellt förhållningsätt för språkutveckling och lärande

4.1.1 Interkulturellt förhållningsätt främjar lärande

Cummins (2015) sammanfattar resultat från kvalitativa samt kvantitativa studier som redogör för kopplingen mellan ett interkulturellt förhållningsätt och förbättrade resultat i skolan. I hans forskningsöversiktartikel presenteras vikten av att erkänna, respektera och uppmärksamma olika kulturer i ett skolsystem. Interkulturellt lärande definieras som ett tankesätt där fokuset ligger på att generera förståelse och respekt för olika kulturella traditioner. Oberoende av vilken social grupp individen befinner sig i ska alla ha samma rättigheter till utbildning och resurser (Cummins, 2015). Resultat som presenteras i Cummins (2015) visar på när modersmålet inkluderas i utbildningen för att förstå ett innehåll främjas således både lärandet och språkutvecklingen i majoritetsspråket för eleven. Genom att inkludera både modersmål och elevers kulturer i utbildningen förbättrades deras prestationer i skolan. Förhållningsättet ger elever ett utökat självförtroende och ökar samtidigt den sociala acceptansen bland olika grupper och kulturer (Cummins, 2015).

Mellom et al. (2018) visar liknande resultat i sin studie av skolungdomar i södra USA, där en stor andel migrerat från spansktalande länder och där det interkulturella förhållningsättet bidrog till förbättrade elevprestationer. Genom att kontextualisera innehållet kopplat till den mångfald, bakgrunder och språk som fanns i klassrummet ökade relevansen för ungdomarna och med det lärandet. När lärarna fick utbildning inom kulturellt relevant pedagogik och kunskap om pedagogiska strategier förändrades fördomar de bar med sig om eleverna och deras bakgrund samt språk. Lärarna kunde genom detta se elevens utvecklingsmöjligheter och deras fulla potential (Mellom et al., 2018).

4.1.2 Translanguaging: ett redskap för språkutveckling

Duarte (2019) har analyserat flerspråkighetens roll i undervisningssituationer i Tyskland med inriktning på ämnena matematik och samhällskunskap. Genom en sociokulturell analys som fokuserar på användandet av språk för att tänka och konstruera kunskap i en social kontext analyseras kommunikationen mellan elever för att lösa en uppgift (Duarte, 2019). Detta skapar en överblick av hur frekvent flerspråkiga elever använder olika språk som resurs och hur dessa samspelar i sociala undervisningssammanhang. Eleverna fick utrymme att byta mellan språk för att lösa en uppgift och det resulterade i att det primära fokuset låg på uppgiften istället för språket (Duarte, 2019). Translanguaging blev ett verktyg för scaffolding mellan elever och genom detta skapades en kreativ kunskapsprocess hos båda parterna (Duarte, 2019).

I en studie av Torpsten (2018) analyserades translanguaging som redskap för elever som befunnit sig i Sverige i olika lång tid. I den svenska skolan separeras språken i undervisningssammanhang eftersom elever som är flerspråkiga har undervisning i sitt modersmål utanför ordinarie undervisningstid (Torpsten 2018). En likhet i dessa studier är att de båda visar på hur interaktionen mellan elev och elev så väl som med lärare är grunden för att eleven ska utveckla sitt andraspråk med hjälp av alla språkliga resurser. Läraren kan med hjälp av strategier i undervisningssammanhang skapa en inkluderande lärmiljö för eleven (Torpsten, 2018). Resultatet från Torpsten (2018) och resultaten från Duarte (2019) visar på goda utfall i arbetsområden där eleverna fick arbeta i grupp med translanguaging som redskap och utföra uppgift med hjälp av alla sina språkliga resurser. Torpsten (2016) visar även att eleverna som deltog i datainsamlingen genomgick en språkutveckling samtidigt som deras attityd till flerspråkighet och sitt modersmål förändrades till det bättre (Torpsten, 2018).

Införandet av translanguaging som pedagogiskt redskap har i den förstnämnda studien visat på ett motstånd från lärare som anser att detta har en negativ effekt på kunskapsutvecklingen (Duarte, 2019). De främsta argumenten är att de flesta lärare inte talar minoritetsspråken och elever kan på så sätt tala om andra saker i klassrummet. Det nämns även att det finns en risk att det blir en åtskillnad mellan de elever som talar majoritetsspråket och de som använder sig av minoritetsspråk. Dessa attityder påverkade på så sätt om lärare var villiga att använda translanguaging i klassrummet (Duarte, 2019). Cummins (2015) presenterar studier som identifierar problemet att lärare inte kan kontrollera sociala konstruktioner och de politiska landskap som påverkar skolverksamheten. Personliga faktorer och utbildning påverkar även hur

lärare bemöter och förstår olika identiteter (Cummins, 2015). Lärare har inte den fulla makten att påverka skolklimatet och behöver anpassa sig till kursplaner och utomstående faktorer även om det finns indikationer på att det kan påverka kunskapsutvecklingen negativt hos eleven (Cummins, 2015).

Cassar och Tonna (2018) påvisar i sin studie att lärarnas inställning till flerspråkighet och hur de bemöter elever som immigrerat påverkar eleven positivt eller negativt. Skolan där elever bemöttes av lärare som såg deras språk och olika erfarenheter som en resurs presterade bättre och integrerades lättare i skolmiljön (Cassar & Tonna, 2018). Skolorna som var med i studien låg i Malta och det var lärarnas synsätt samt bemötande som påverkade hur väl eleverna inkluderades och utvecklades i lärandemiljön (Cassar & Tonna, 2018).

4.1.3 Inkludering bidrar till språkutveckling och lärande

Cassar och Tonna (2018) påvisar i sin studie av två skolor i Malta att elever som immigrerat upplevde ett utanförskap i skolan där klasskamrater först visade nyfikenhet men sedan drog sig undan. Studien lyfter även fenomenet med språkhierarkier där engelska upplevdes som hierarkiskt starkare och viktigare för framtiden än maltesiskan. Eleverna upplevde att svårigheterna med språket kopplades ihop med deras personlighet och identitet och att de tillskrevs egenskaper som de inte identifierade sig med.

Lärarna benämnde även de maltesiska eleverna som "våra" studenter medan de flerspråkiga benämndes som "de andra" studenterna, lärarna bidrog således till ytterligare polarisering. I en svensk studie av Obondo et al. (2016) framhävs vikten av att lärare inkluderar barnens erfarenheter och bakgrunder utan att kategorisera dessa i olika grupper som lärarna i den Maltesiska studien gjorde. Det finns även en återkommande problematik med lärare som har en positiv syn och vilja att implementera interkulturell undervisning men upplever en avsaknad av tillräckligt stöd och resurser utifrån, vilket begränsar förverkligandet av en inkluderande undervisning (Obondo et al., 2016).

Lärare som deltog i Obondo et al.:s (2016) studie hade ett positivt synsätt gentemot sina elever där de såg deras klassrum som en arena där de beskyddade de flerspråkiga eleverna som hade svårigheter med språket och utvecklade därmed barnens kunskap om tolerans för varandra (Obondo et al., 2016). Även studien av Cassar och Tonna (2018) lyfter hur lärare kan vara ett medel för att skapa ett sociokulturellt inkluderande klassrum där elever samarbetar och lär känna varandra genom språket men kan även vara medel för motsatsen där klassrummet genomsyras av ett "vi och dom" tänkande och konkurrens. Cassar och Tonna (2018) påvisar lärarattityders effekter i klassrummet där den ena skolan arbetade med ett språkligt utbyte och hade en positiv inställning till sina elevers förmågor. Lärarna i denna skola framhävde de värden och rika förmågor som eleverna bar med sig och betonade att de hade en hög kompetens så väl som motivation i sitt lärande. Läraren i denna skola lyfte även hur det språkliga utbytet mellan engelska och maltesiska gynnade eleverna åt båda håll och såg det som positivt med det flerspråkiga utbytet som skedde.

Lärarnas attityder belyses även i studien av Obondo et al. (2016) där positiva attityder kring de flerspråkiga elevernas kunskaper framkom. Lärarna upplevde eleverna som kunniga i exempelvis ämnen som religion, jämfört med de svenska eleverna, men det fanns negativa känslor kring arbetsbelastningen de flerspråkiga eleverna förde med sig och hur de olika skolorna fick ta på sig olika arbetsböda. Resultaten lyfter fram att flera faktorer samverkar för hur inkluderande klassrumsmiljön blir vilket har en stark koppling till lärarens val av pedagogik, strukturer samt organisationsproblem på både kommunnivå och i klassrummen (Obondo et al., 2016).

4.2 Möjligheter och utmaningar med att tillämpa ett interkulturellt förhållningsätt i hem- och konsumentkunskap.

4.2.1 Interkulturellt förhållningsätt i hem- och konsumentkunskap

Cummins (2015) studie pekar på den språkliga mångfalden som finns i skolor runt hela världen allt för ofta inte bemöts på det sätt som ett interkulturellt synsätt förespråkar. Genom att tillämpa detta synsätt bekräftar klassrumsaktiviteterna eleverna och kunskapen relaterar till elevernas liv (Cummins, 2015), något som även är centralt i hem- och konsumentkunskap. Brown et al. (2021) undersökte hur ett kulturellt och relevant förhållningssätt utvecklade traditionella uppgifter till att bli mer inkluderande för den mångfald som fanns i det tyska klassrummet.

Studien lyfter transkulturellt lärande som innebär ett dynamiskt sätt att se på olika kulturer (Brown et al., 2021). Eleverna tilldelades en uppgift under de tyska språklektionerna som gick ut på att skriva ner och finna recept i en lärobok om mattraditioner, dock så saknades kulturell relevans för den mångfald som fanns i klassrummet vilket gjorde att det var svårt att relatera till innehållet (Brown et al., 2021). Uppgiften konstruerades om till att eleverna fick intervjua minoriteter om mattraditioner samt lyfta deras egna upplevelser och erfarenheter kring denna typ av traditioner (Brown et al., 2021). Denna omkonstruering av skoluppgifter synliggör ett praktiskt exempel på hur lärare kan förändra traditionella uppgifter till att bli mer kulturellt relevanta för eleverna och på så vis levandegöra ett interkulturellt arbete i hem och konsumentkunskap. Arbetsområdet innehöll sedan uppgifter där eleverna fick intervjua klasskamrater, reflektera över egna traditioner och jämföra dessa med andra kulturer. Detta skapade en kulturell medvetenhet hos eleverna där de fick utveckla sin världsbild samtidigt som de fick dela med sig av sin egen (Brown et al., 2021). Arbetsområdet skapade engagemang och tillvaratog elevernas fulla potential vid undervisningstillfällena då innehållet blev relevant för eleven och reflekterade samhället som det ser ut idag (Brown et al., 2021). Cummins (2015) presenterar en studie där elever fick utföra en liknande uppgift där deras egna erfarenheter och bakgrunder sågs som resurser i arbetet. Flerspråkiga elever fick använda alla sina språk och upplevelser för att skapa böcker med hjälp av deras familjemedlemmar. Detta arbete resulterade i att eleverna utvecklades mer både språk- och resultatmässigt än de barn som inte deltog i undersökningen (Cummins, 2015).

4.2.2 Bristperspektiv och enspråkighetsnormer som ett hinder för lärande

Mellom et al. (2018) samt Sorkos och Hajisoteriou (2021) påvisar båda i sina studier att en kompetensutveckling krävs för att lärare skall kunna bemöta flerspråkiga elever på rätt sätt. Bristen på kompetens i dessa frågor får negativa konsekvenser för elevernas lärande genom att bristperspektiv tillåts genomsyra lärares förhållningssätt i klassrummet och med det följer sämre förutsättningar för lärande för de flerspråkiga eleverna. Cassar och Tonna (2018) visar på att lärares bristperspektiv kan leda till att allt ansvar skjuts över till eleverna. Studien påvisar att de svårigheter eleverna stötte på ansågs av lärarna bero på ”språkbarriärer” och ”språkproblem” vilket lade hela ansvaret för både utanförskap och kunskapsutveckling på eleverna själva.

Inte bara bristperspektiv utan även andra negativa föreställningar om elevernas kultur och språk kopplat till deras kapacitet att prestera i skolan är en annan följd som styrker behovet av utbildning i interkulturellt förhållningssätt (Mellom et al., 2018). Dessa attityder framkommer även i studien av Sorkos och Hajisoteriou (2021) där stereotypa etiketter ofta kopplades ihop med de flerspråkiga eleverna där de upplevdes som bråkiga eller störande. Cassar och Tonna (2018) framhäver i sin studie lärare som ger uttryck för attityder som att flerspråkiga elever var ”akademiskt svaga” och de språkliga kunskaperna blandades ihop med elevernas förmågor i allmänhet. Skolkamraterna uppfattade även dem i denna studie, att de flerspråkiga eleverna var svaga kunskapsmässigt och de tilldelades identiteter kopplat till sitt modersmål. Liknande attityder visades hos lärarna i Rodríguez-Izquierdo (2022) studie. Resultaten påvisade ett negativt synsätt hos lärare då de blandade ihop kunskap och tänkande med språk där en lärare gav uttryck för åsikter som “de kommer hit med ingenting” och “de kan ingenting”.

Föreställningen att eleverna endast kunde nå akademisk framgång genom majoritetsspråket var en vanlig inställning bland lärarna. Lärarna klassificerade språken enligt ett språkhierarkiskt förhållningssätt genom att värdesätta flerspråkighet om det handlade om engelska medan andra modersmål såg som meningslösa för akademiska framgångar. Även språklärare som var mer positiva till elevernas modersmål beskrev det enbart som en brygga för att nå målspråket men värderades inte i sig som viktigt eller betydelsefullt för tänkandet eller lärandet (Rodríguez-Izquierdo, 2022). Eleverna bemöttes positivt när de successivt skalade av sitt modersmål, då målet var att endast ett språk skulle användas i klassrummet. Föreställningen att modersmålet var ett hinder för att tillgodogöra sig målspråket var vanligt förekommande och lärare sänkte sina förväntningar på de flerspråkiga eleverna. Detta speglar den ensidiga bilden lärare har av hur elever kan nå förståelse av ett innehåll. Modersmålet utelämnas som pedagogisk resurs för att nå förståelse och spanska språket sågs som det enda sättet att få förståelse för innehållet i en lektion (Rodríguez-Izquierdo, 2022). Sammanfattningsvis visar studien på att enspråkighetsnormer och ett assimilationistiskt sätt att tänka genomsyrar lärarnas förhållningssätt. Dessa normer är en riskfaktor även i hem- och konsumentkunskaps undervisningen. Studien visar på att elevernas rättigheter inte beaktas då språkbevarande åtgärder inte levandegörs i klassrummet. Detta får konsekvenser för de flerspråkiga eleverna då språk är en viktig del i elevens identitetsskapande och frånvaron av deras modersmål och kultur kan sänka motivationen för att ta till sig kunskap (Rodríguez-Izquierdo, 2022).

4.2.3 Kompetensutveckling för ett interkulturellt förhållningsätt

I de lärarintervjuer som gjordes i Sorkos och Hajisoterious (2021) studie visar resultatet på att deltagarna inte var medvetna eller kände sig tillräckligt uppdaterade kring hållbar interkulturell undervisning. Lärarna uppfattade att de saknade kompetens inom detta område, trots detta såg majoriteten av lärarna vikten av att förändra och anpassa sin lärarroll utefter den heterogena elevgruppen. De upplevde även en frustration över att inte kunna tillämpa ett inkluderande arbetssätt som ett resultat av kompetensbrist (Sorkos & Hajisoteriou, 2021). Cassar och Tonna (2018) framhäver att det inte är tillräckligt att acceptera och erkänna elevernas språkliga och kulturella resurser utan lärare behöver redskap för att kunna inkorporera elevernas sociokulturella kunskaper i klassrummet. Även representation av elevernas kulturer i läroböcker lyfts då avsaknaden av representation som speglar olika kulturer och språk kan ha en negativ följd för elevernas lärande (Cassar & Tonna, 2018). Resultatet påvisar även brister i att förstå begreppet interkulturalitet då lärarna tenderade att associera interkulturell undervisning med migration snarare än inkludering för likvärdig utbildning (Sorkos & Hajisoteriou, 2021). Det framkom även att vissa lärare lade skulden på eleverna själva och menade på att de hade problem med motivation och själva bidrog med den upplevda exkluderingen, genom en negativ attityd och bristande intresse för sitt lärande (Sorkos & Hajisoteriou, 2021).

Mellom et al. (2018) belyser i sin studie hur lärare under två år genomgick en kompetensutveckling inom ”cultural responsiveness” vilket fick positiva resultat. Cultural responsive pedagogy är ett pedagogiskt verktyg för att öka prestationerna hos flerspråkiga elever. Läraren strukturerar och schemalägger tid för kommunikation i mindre grupper där arbetet förklaras och eleverna delges ett tydligt mål (Mellom et al., 2018). Lärares attityder och pedagogiska kompetenser förbättrades efter utbildningen vilket ledde till att flerspråkiga elever som tidigare varit tysta i klassrummet vågade delta mer aktivt. Detta bidrog till att språkutvecklingen ökade då tänkandet hos eleverna kunde ske på en högre nivå (Mellom et al., 2018). Ökad kunskap ledde även till att elevernas resurser värdesattes och inte enbart sågs som en tillfällig brygga för att nå målspråket. Detta styrks även i studien av Cassar och Tonna (2018) vars resultat visar på att lärarna saknade pedagogiska strategier för att kunna tillgodose de behov som fanns i en heterogen klass. De upplevde en avsaknad av pedagogiska redskap för att aktivt använda elevernas språkliga och kulturella resurser i undervisningen. Studien påvisade att de flesta av lärarna i den ena skolan som undersöktes såg flerspråkighet som en resurs och gjorde trots bristen på kunskap, försök att inkludera eleverna på ett bra sätt. Det framkom även hur kunskaper om maktstrukturer kopplat till språk behöver vara en del av lärares grundkunskaper för att kunna göra didaktiska val som ökar likvärdigheten i skolan (Cassar & Tonna, 2018).

4.2.4 Utmaningar med att tillämpa ett interkulturellt förhållningsätt

Obondo et al. (2016) och Rodríguez-Izquierdo (2022) har liknande undersökningsområden då båda studierna inriktar sig på lärares förhållningsätt till flerspråkighet. Obondo et al. (2016) fokuserar i sin studie på lärare i skolor i mellersta Sverige där det har kommit ett högt antal nyanlända. Genom intervjuer i fokusgrupper och analyser av lektioner undersöks de utmaningar

och möjligheter som finns för att inkludera nyanlända elever i en heterogen undervisningsmiljö. Studien har som teoretisk bakgrund valt att använda termen interkulturell undervisning för att belysa vikten av interaktion mellan kulturer och lärarens bekräftande av olika kulturer samt uppmärksammandet av elevernas identiteter (Obondo et al., 2016).

Olikheter kan ideologiskt sätt ses utifrån som något negativt, då det lätt kopplas till sociala svårigheter och problem i lärandet (Obondo et al., 2016). Rodríguez-Izquierdo (2022) undersöker katalanska och andalusiska lärares förhållningssätt till flerspråkighet i klassrummet på skolor i södra Spanien. Studien tar upp jämförelser mellan språklärares och andra ämneslärares ideologier och förhållningssätt kring språk. Lärarna har olika ideologier som orientering i sin undervisning och dessa innefattar exempelvis språk som en rättighet eller som ett problem (Rodríguez-Izquierdo, 2022). Rodríguez-Izquierdo tar upp jämförelser mellan språklärares och andra ämneslärares ideologier och förhållningssätt kring språk (Rodríguez-Izquierdo, 2022). Undersökningen identifierar hur lärare implicit och explicit reproducerar enspråkighetsnormer i klassrummet.

Resultatet påvisar att språklärare hade en mer positiv syn på flerspråkighet på ett teoretiskt plan men i praktiken visade ändå resultaten på en motsägelsefullhet då lärarna svarade med att de inte visste hur de skulle använda språket som en resurs och att det uppstod svårigheter och hinder för eleverna (Rodríguez-Izquierdo, 2022). De lärare som inte var språklärare tenderade att endast se problem med flerspråkighet då detta fenomen enligt dem gav mer arbete för lärare. De lyfte konflikter, hinder och svårigheter vilka associerades med språkproblem och ökad arbetsbörda. Detta speglar hur den ensidiga bilden av att förstå ett innehåll skapar barriärer för kunskapsutveckling för eleverna. Det påvisar även hur lärare inte använde modersmålet för förståelse utan såg det spanska språket som det enda sättet att få förståelse för innehållet i en lektion (Rodríguez-Izquierdo, 2022). Skillnaden på språklärares och ämneslärares förhållningssätt påvisas även i en undersökning av Obondo et al. (2016). Ämneslärare upplevde i denna studie att de inte hade kompetensen att undervisa nyanlända barn och anpassade således inte undervisningen till eleverna med språkbegränsningar. Lärare i svenska och svenska som andraspråk hade rätt pedagogisk kompetens för att arbeta med språk vilket bidrog till en annan syn på språk som förändrade arbetssättet (Obondo et al., 2016).

5 Diskussion

5.1 Metoddiskussion

Pilotsökningarna genomfördes i Scopus, ERIC, Educational research complete (ERIC) och i SwePub. De slutgiltiga sökningarna genomfördes i ERIC och Educational research complete (ERIC) då de sökningarna som genomfördes där genererade fler träffar och goda resultat.

Ämnesområdet som valdes i forskningsöversikten begränsas av bristen på forskning som berör hem och konsumentkunskap och språk. Artiklarna som valdes ut undersöker därmed inte skolämnet hem- och konsumentkunskap men går att applicera på ämnet då forskningsöversikten identifierar hur ett interkulturellt förhållningssätt fungerar i undervisningen och i skolans verksamhet. Majoriteten av artiklarna har inte sin utgångspunkt i den svenska skolan vilket möjligtvis kan påverka kopplingen till vad som undersöks då skolsystemen skiljer sig åt. Forskningen som inkluderades i studien går trots detta att applicera på studiens syfte då urvalet krävde att artiklarna behövde ha en koppling till utbildning och undervisning.

Lärares förhållningsätt kring flerspråkighet och lärande är utifrån resultaten ett problemområde som återfinns i flera västerländska länder vilket underlättade arbetet i att finna aktuella artiklar. Studier där forskningen utförts i andra länder är fortfarande relevant för forskningsöversikten då de visar på strukturella problem och normer. De forskningsartiklar som undersökte liknande fenomen i olika länder påvisade samma resultat och tendenser kring hur barriärer för lärande upprätthålls av strukturer kopplade till normer och makt. Detta bidrar till att denna forskningsöversikt får en bredare och mer komplex bild över problemområdet. De två studier som genomfördes i Sverige genererade liknande resultat som de andra undersökningarna vilket visar på att problemområdet är globalt. De pedagogiska redskap och möjligheter som presenteras i studierna går även att applicera i flera ämnen och undervisningssammanhang.

Kvalitetsbedömningen bestod av en tabell som innehöll 17 frågor (se bilaga 3). Alla frågor var inte alltid relevanta för artikeln som kvalitetsgranskades vilket hade bidragit till en lägre poäng. Frågan som genererade 0 poäng för att den inte var relevant för artikeln ger en fel bild av artikelns kvalitet och därför gjordes ett val att stryka frågor om det inte gick att applicera på studien. Den totala poängen minskades då i enskild artikels bedömning för att ge en tydligare bild av artikelns kvalitet. I kvalitetsbedömningen upplevdes bristen på kompetens som ett hinder då värderingen grundades på egna tolkningar. För att denna typ av bedömning ska bli mer tillförlitligt hade det behövts mer kunskap och förståelse vilket är ett förbättringsområde. Trots detta visade bedömningarna att artiklarna var relevanta och hade en hög kvalitet. Alla artiklar som valdes ut är primärkällor med undantag för Cummins (2016) artikel som sammanställer relevant forskning i området interkulturellt förhållningssätt. Denna artikel hade ett högt relevansvärde och var därmed godkänd som underlag från vår handledare.

De flesta artiklar som valdes ut i studien är kvalitativa med enstaka kvantitativa metoder. Då kvalitativa artiklar ger en större inblick i skolans praktiker och det som händer i klassrummet var dessa lämpliga för forskningsöversiktens syfte även om det ger en lägre generaliserbarhet.

5.2 Resultatdiskussion

5.2.1 Interkulturellt förhållningsätt som pedagogiskt redskap

Syftet med denna forskningsöversikt är att identifiera hur skolämnet hem- och konsumentkunskap kan främja elevers språkutveckling och lärande genom ett interkulturellt förhållningsätt.

Resultaten av de studier som inkluderades i forskningsöversikten visar på hur ett interkulturellt förhållningsätt främjar elevers lärande och språkutveckling i skolan. Ett interkulturellt förhållningsätt gynnar elevers lärprocesser oavsett ämne och bidrar till att alla elever får en mer likvärdig utbildning (Cummins, 2015). Trots att resultaten även belyser de barriärer och normer som kan stå i vägen för att införliva ett interkulturellt förhållningsätt i skolämnet hem- och konsumentkunskap, visar de även på de stora möjligheterna det elevnära ämnet har för att vara ett föredöme inom detta område (Brown et al., 2021).

När lärarna införlivade elevernas modersmål och kultur som en naturlig del i sin didaktiska planering gjorde kontexten och relevansen att eleverna kunde ta till sig innehållet på ett bättre sätt. Resultatet visar även på hur elever fick en ökad tilltro till den egna förmågan. De blev mer verbalt aktiva samt vågade göra sig hörda i större utsträckning när läraren skapade ett dialogiskt klassrum med ett interkulturellt förhållningsätt (Mellom et al., 2018). De redskap som lyfts som klassrumsdialoger i mindre grupp med en tydlig pedagogisk tanke bakom samt att införliva de språk och kulturer som finns representerade i klassrummet som en naturlig del av den didaktiska planeringen går i allra högsta grad att applicera i skolämnet hem- och konsumentkunskap. Resultatet ger även konkreta exempel på de framgångar som framträder i elevers lärprocesser då uppgifter anpassas och görs kulturellt relevanta för dem, vilket skapade engagemang och motivation i högre uträkning (Brown et al., 2021).

5.2.2 Pedagogisk kompetens: Redskap för utveckling

Det sociokulturella perspektivet ser språket som ett redskap för att kommunicera och förstå omvärlden (Säljö, 2020). Lev Vygotskij (Säljö, 2020) förespråkade scaffolding som en framgångsfaktor för att utveckla eleven i den proximala utvecklingszonen. Genom kommunikation och stöttning mellan elever och lärare får eleven bättre förutsättningar att lyckas (Venäläinen, 2010; Säljö, 2020). Translanguaging och kommunikation är centrala delar i Duarte (2019) samt Torpsten (2018) forskning där resultaten visar på de fördelar som detta har för elevers språkutveckling och lärandeprocesser. Svensson (2017) pekar på att det är positivt att arbeta med transspråkande för lärandet av ämnesspecifika begrepp och ord i undervisningen. Genom att arbeta med språket i alla ämnen blir det färre feltolkningar och lättare att förstå ämnesinnehållet (Svensson, 2017). Translanguaging går på så sätt att implementera i alla ämnen och arbetsområden då det är ett pedagogiskt redskap som underlättar undervisningen för flerspråkiga elever. Detta verktyg går att använda i ämnet hem- och konsumentkunskap för att elever ska få förståelse för en uppgift utan att språket blir en

begränsning. I ämnet arbetar elever tillsammans i mindre grupper vid praktiska moment och detta bidrar till att elever utvecklas med hjälp av varandra. Säljö (2020) lyfter fram hur arbete i mindre grupper möjliggör stöttning mellan elever och främjar kunskapsutveckling.

Duarte (2019) påvisade att när eleverna fick möjligheten att använda alla sina språkliga resurser för att lösa en uppgift i mindre grupper resulterade det i att eleverna fokuserade på uppgiften utan att språket blev ett hinder i samma utsträckning som innan. Denna studie påvisade den problematiken som finns i lärares kunskapsbrist då det även där finns föreställningar om att translanguaging kan motverka språkutvecklingen (Duarte, 2019). Denna föreställning grundas på okunskap om translanguaging. Translanguaging som tidigare nämns är ett pedagogiskt redskap som påvisat positiva utfall från studierna i denna forskningsöversikt. Redskapet är grundat på vetenskaplig forskning och bidrar till kunskapsutveckling samt lärande när det används av lärare som har kompetens och förståelse. Translanguaging och arbete i grupper där elever får möjligheten att hjälpa varandra minimerar de begränsningar som kan uppkomma i undervisningssammanhang. Genom att tillämpa detta sociokulturella perspektiv i undervisningen främjas elevens lärandeprocess (Duarte, 2019), något som även Venäläinen (2010) lyfter fram i sin studie.

Språket så väl som kommunikationen med andra skapar värdefulla situationer som utvecklar elevens världsbild samt förståelse (Venäläinen, 2010; Säljö, 2020). Läroplanen pekar på att "Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper" (Lgr22, 2022, s.6). Detta innebär att ämneslärare och skolverksamheter har en skyldighet att utvidga perspektiven för att undervisningen ska vara likvärdig och inkludera alla elever.

5.2.3 Kunskapsbrist hos lärare

Det klassrumsklimat som skapas ligger i lärarens händer vilket resultaten i forskningsöversikten styrker. Möjligheterna finns att skapa ett sociokulturellt inkluderande klassrum i hem- och konsumentkunskap där samarbete genom alla språkliga och kulturella resurser genomsyrar arbetssättet. Det i sin tur skapar ett klassrum långt ifrån ett "vi och dom" tänkande och konkurrens, utan snarare ett klassrum där det språkliga utbytet blir givande för alla elever (Cassar & Tonna, 2018). De studier som undersökt ett interkulturellt förhållningsätt utifrån lärares perspektiv visar på brister i lärares utbildning, attityder och kunskaper som begränsar implementeringen av ett interkulturellt perspektiv på undervisningen.

Rodríguez-Izquierdos (2022) samt Obondo et al.:s (2016) forskning visar på att bristen på kunskap och lärarens egna ideologier kan begränsa denna typ av förhållningsätt i praktiken. Lärare som deltog i dessa studier uppfattade att de inte hade tillräckligt med kunskaper för att inkludera flerspråkiga elever och detta bidrog till att undervisningen inte blev likvärdig. Något som även framträder i resultatet är vikten av en medvetenhet kring språkhierarkier och enspråkighetsnormer då de kan fungera som ett hinder för lärande. Detta blir högst relevant för

hem- och konsumentkunskapslärare som med den kunskapen aktivt kan verka för att problematisera och undanröja dessa barriärer.

Cassar och Tonna (2018) lyfter i sin studie hur lärare såg positivt på att eleverna successivt skalade av sitt modersmål, eftersom målet var att endast ett språk skulle användas i klassrummet. Detta fenomen påvisar att lärare fortfarande inte tillämpar den kunskap som den senaste språkforskningen påvisar om interkulturellt förhållningsätt och flerspråkighet som resurs för bättre lärande (Cummins, 2015). Detta förhållningsätt går även emot Gibbons et al. (2010) som betonar att elevernas modersmål ska vara en del i undervisningen och klassrummet. Genom att lärare har en sociokulturell ingång och ser klassrummet som ett socialt rum där makt och hierarkier kritiskt behöver granskas kan enspråkighetsnormer problematiseras och med det lyfta fram de kunskapsmässiga värden som yttrar sig när elever inte tvingas lämna sin kultur och språk utanför klassrummet. Det ger även läraren möjlighet att kritiskt granska den egna undervisningen, om den ger få eller många tillfällen för språklig interaktion genom att se över frekvensen av monolog eller dialog som framträdande i klassrummet (Gibbons et al., 2010). Detta styrks av de resultat som framträder vilka visade på ett samband mellan ökad språklig medvetenhet hos lärare och mer dialog och elevdeltagande, medan svag språklig medvetenhet ledde till mer monologiskt klassrum (Mellom et al., 2018). Dessa kunskaper är av vikt för hem- och konsumentkunskapslärare som kan lyfta ämnets språkutvecklande potential. Det finns många möjligheter för ämneslärare att ta vara på de interkulturella resurser som finns genom ämnesöverskridande arbete med modersmålslärare och svenska som andraspråkslärare.

Hem- och konsumentkunskap är ett ämne som är nära vardagen och det skapar goda möjligheter för lärare att anpassa undervisningen utifrån ett interkulturellt förhållningsätt. För att detta ska förverkligas i ämnet krävs det dock att strukturella brister som finns vid resursfördelning och i skolverksamheter förändras samt att lärares kunskaper utvecklas. Mellom et al. (2018) presenterar positiva resultat från skolor där lärare har genomgått en kompetensbildning i "cultural responsiveness". Lärarnas attityder och arbetssätt förändrades när de fick insikt samt lärdom i området och detta bidrog till att eleverna presterade bättre (Mellom et al., 2018). Cassar och Tonna (2018) påvisar hur låga förväntningar på de flerspråkiga eleverna genomsyrar vissa lärares förhållningsätt vilket försämrar elevernas prestationer. Detta lyfter Gibbons et al. (2010) som en fara med lärare som har låga förväntningar. Läraren förenklar då uppgifter för eleverna och de förväntningarna tenderar att realiseras i dessa fall. Elevers fulla potential nås inte med låga förväntningar utan snarare behövs det rätt stöttning i kombination med höga förväntningar på alla elever (Gibbons et al, 2010). Låga förväntningar i samband med förenklade uppgifter försämrar elevens förutsättningar i alla skolans ämnen. I ämnet hem- och konsumentkunskap kan lärare utvidga sitt synsätt och implementera arbetssätt i klassrummet som gynnar elevernas lärande och språk (Venäläinen, 2010).

5.2.4 Pedagogik för likvärdighet

Brown et al. (2021) undersökte hur en uppgift om mattraditioner kan utvecklas för att skapa engagemang och lärandet hos flerspråkiga elever. Genom att konstruera om traditionella

uppgifter så att de relaterar till alla elevers kulturer, bakgrunder och livsvärldar införlivas kunskapen och innehållet (Brown et al., 2021). Pedagogisk kompetens i språk och interkulturalitet är framgångsfaktorer för elevers utveckling. Detta går att implementera i hem- och konsumentkunskap genom att göra anpassningar till uppgifter och genomgångar. Eleverna kan genom användandet av alla språkliga resurser, kommunikation med varandra och lärare vidga både kunskap och förståelse för andra bakgrunder samt kulturer. Syftet i hem- och konsumentkunskap innefattar att ”undervisningen ska även ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om kulturella variationer och traditioner i olika hushåll” (Lgr22, 2022, s.43). Konstruktioner av uppgifter samt ett öppet klimat i klassrummet kan göra ämnet som redan är nära hemmet mer relevant för alla elever.

Skolan påverkas av det politiska landskapet och skolverksamhetens ideologier där flerspråkighet och olikheter fortfarande kan ses utifrån ett bristperspektiv. Enspråkighetsnormer i skolan är strukturella problem som begränsar flerspråkiga elevers utveckling och inkludering i verksamheten. Forskningen som redovisat positiva resultat med att utbilda lärare i interkulturell pedagogik går att applicera på alla ämneslärare. Lärare i skolämnet hem- och konsumentkunskap har på så sätt goda möjligheter att använda ett interkulturellt förhållningssätt för att främja elevernas kunskapsutveckling, lärandeprocesser och språkutveckling. Sammanställningen av de olika studier identifierar vikten av att inkludera kulturer och språk för att öka prestationer så väl som självförtroendet hos eleverna.

En slutsats som kan dras av dessa studier är att kompetensutveckling för lärare i interkulturellt förhållningssätt och flerspråkighet mynnar ut i bättre förutsättningar för eleverna att lyckas i skolan och ökar likvärdigheten.

Hem- och konsumentkunskapslärare kan därmed bidra till ett mer jämlikt klassrum om de besitter rätt kunskaper för att implementera detta i undervisningen.

5.3 Slutsatser och implikationer

Resultatet av denna forskningsöversikt visar på hur ett interkulturellt förhållningssätt kan ha en avgörande betydelse för elevers kunskap- och språkutveckling. Genom att ringa in de sociala företeelser som grundar sig i enspråkighetsnormer och språkhierarkier kan verksamma lärare och skolledare bli bättre på att identifiera de verkliga strukturella barriärer som finns för optimal kunskapsutveckling. Resultaten belyser det gap som finns mellan skolpolicyer och vad som i praktiken yttrar sig i klassrummen gällande språk och interkulturalitet. Problematiken med enspråkighetsnormer och monokulturella förhållningssätt i de pedagogiska praktikerna synliggörs och visar på att fenomenet återfinns i flera västerländska länder. Vidare lyfts exempel på hur elever belönas med positiv uppmärksamhet när de inte ger uttryck för sin flerspråkighet och kultur vilket problematiseras och bidrar till viktiga redskap för lärare som söker en ökad kunskap kring vilka normer som fungerar kunskap- och språkhämmande i klassrummet. Konkreta verktyg från andra skolämnen i andra länder har presenterats för att visa

på att tillämpning av ett interkulturellt förhållningsätt går att realisera i undervisningen av hem- och konsumentkunskap i Sverige.

En annan slutsats som kan dras är att elever kan underprestera kunskapsmässigt om de inte får ge uttryck för sin identitet, språk och kultur i klassrummet vilket är en kunskap styrker vikten av ett interkulturellt förhållningsätt bland lärare och visar på hur assimilationistiska förhållningsätt inte gynnar vare sig språk eller kunskapsutvecklingen hos eleverna. Resultaten visar på hur ett interkulturellt förhållningsätt fick elever att känna sig inkluderade och ökade deras sociala välbefinnande i skolan. Detta bidrog till en ökad likvärdighet vilket är högst eftersträvansvärt. Lärare i hem- och konsumentkunskap kan utveckla det pedagogiska arbetet genom att ta vara på de interkulturella resurser som finns i skolan i form av samarbete med föräldrar, modersmåls lärare och svenska som andraspråkslärare. Det visar på att det finns en utvecklingspotential för att öka samarbetet mellan lärare på skolor. Elev- och lärarrelationen framkommer som avgörande för en ökad språk- och kunskapsutveckling där kännedom om elevernas bakgrund är en förutsättning för ett interkulturellt arbetssätt i hem- och konsumentkunskap.

Forskningsöversiktens resultat ger flera indikationer på de kunskapsluckor som finns bland lärare kring detta område, vilket påvisar vikten av att få med sig dessa kunskaper redan på lärarutbildningen. Resultaten framhävde att flera verksamma lärare saknade kunskap och redskap för att levandegöra en kulturellt relevant undervisning vilket visar på ett stort behov av fortbildning i skolverksamheterna. Det framkom även att viljan fanns att få ökad kunskap kring området då lärarna såg den kunskapsmässiga nyttan med att undervisning sätts i en elevnära kontext. En implikation som är viktig att bära med sig som lärare är de kunskapsmässiga risker det finns med klassrum som genomsyras av enspråkighetsnormer. Det är därför viktigt att genom utbildning, kunskap och rätt redskap motverka ett sådant klimat och bidra till undervisning som ger alla elever en chans att visa sin fulla potential. Historiskt sett går det att se hur enspråkighetsnormer påverkat Sveriges inhemska minoriteter negativt. Den aktuella forskningen som presenterats i denna forskningsöversikt visar på att lärare i hem- och konsumentkunskap kan vara ett medel för att motverka kunskapshämmande normer som tenderar att reproduceras i undervisningen.

Vidare forskning inom området kan fokusera på fördjupning inom språkutveckling och lärande genom att tillämpa ett interkulturellt förhållningsätt i ämnet hem- och konsumentkunskap eftersom detta område är outforskat. Det är eftersträvansvärt att medvetandegöra den forskning som redovisats i denna forskningsöversikt för att se över och förändra lärandesituationer så att de anpassas till alla elever i klassrummet. Eftersom flerspråkiga elever gynnas av undervisning som tar vara på bakgrunder och alla språkliga resurser kan vidare forskning undersöka hur detta kan utvecklas i den svenska skolan samt ringa in framgångsfaktorer för att motivera denna utveckling. Vidare undersökning hade även kunnat fokusera på hur enspråkighetsnormer och assimilationistiska synsätt tar sig i uttryck bland lärare i Sverige och de möjligheter som finns för att lösa detta problemområde. Denna forskningsöversikt har öppnat upp ett intresse för att förändra och anpassa undervisningen i den framtida lärarprofessionen. I hem- och konsumentkunskap finns goda möjligheter att arbeta både praktiskt och teoretiskt med hjälp av

de pedagogiska verktyg som presenterats i denna studie för att arbeta för ett likvärdigt och inkluderande klassrumsklimat.

Referenslista

Artiklar som ingår i forskningsöversikten är markerade med asterisk*.

- Bijvoet, E., & Fraurud, K. (2013). "Rinkebysvenska" och andra konstruktioner av språklig variation i dagens flerspråkiga Sverige. I: Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur, s. 369–396.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (Tredje upplagan). Stockholm: Liber.
- *Brown, J. R., Devick, T., & Zielinski, C. (2021). A culturally relevant approach to food customs in the German curriculum. *Die Unterrichtspraxis/Teaching German*, 54(2), 181-199.
- *Cassar, J., & Tonna, M. A. (2018). They Forget That I'm There: Migrant Students Traversing Language Barriers at School. *IAFOR Journal of Language Learning*, 4(1), 7-23.
- *Cummins, J. (2015). Intercultural education and academic achievement: A framework for school-based policies in multilingual schools. *Intercultural education*, 26(6), 455-468.
- *Duarte, J. (2019). Translanguaging in mainstream education: A sociocultural approach. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 22(2), 150-164.
- Flyman Mattsson, A. (2017). *Svenska som andraspråk på språkvetenskaplig grund*. (Upplaga 1). Lund: Studentlitteratur.
- Gibbons, P., Heljsten, E., & Sävström, R. (2010). *Lyft språket, lyft tänkandet : språk och lärande*. Hallgren & Fallgren.
- Haapaniemi, J., Palojoki, P., & Taar, J. (2022). Future Directions of Home Economics Education: Nordic-Baltic Perspectives. *Journal of Home Economics Education Research*(Special issue), 71-86.
- Hipkiss, A. M. (2014). *Klassrummets semiotiska resurser: en språkdidaktisk studie av skolämnena hem-och konsumentkunskap, biologi och kemi* (Doctoral dissertation, Umeå universitet).
- Kästen-Ebeling, G. (2018). Från mottagande i skola till undervisning i ordinarie klass. I: Otterup, T. & Kästen-Ebeling, G. (red.) (2018). *En god fortsättning: nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle*. (Upplaga 1). Lund: Studentlitteratur, s. 13-29.
- Lahdenperä, P. (2003). *Goda interkulturella miljöer för elevers språk-och kunskapsutveckling*. In i Symposium (pp. 27-42).
- Lahdenperä, P. & Sundgren, E. (red.) (2017). *Nyanlända, interkulturalitet och flerspråkighet i klassrummet*. (Första upplagan). Stockholm: Liber

Lahdenperä (2018). *Interkulturalitet i undervisning och skolutveckling*. Stockholm.
[https://www.skolverket.se/download/Interkulturalitet i undervisning och skolutveckling](https://www.skolverket.se/download/Interkulturalitet_i_undervisning_och_skolutveckling)

Lundgren, U.P., Säljö, R. & Liberg, C. (red.) (2020). *Lärande, skola, bildning*. (Femte utgåvan). [Stockholm]: Natur & Kultur.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2022). Skolverket. Stockholm.
<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr22-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet>

*Mellom, P. J., Straubhaar, R., Balderas, C., Ariail, M., & Portes, P. R. (2018). “They come with nothing:” How professional development in a culturally responsive pedagogy shapes teacher attitudes towards Latino/a English language learners. *Teaching and Teacher Education*, 71, 98-107.

Milani, Tommaso M. 2013. Språkideologiska debatter i Sverige. I: Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. s. 343–367.

*Obondo, M. A., Lahdenperä, P., & Sandevärn, P. (2016). Educating the old and newcomers: Perspectives of teachers on teaching in multicultural schools in Sweden. *Multicultural Education Review*, 8(3), 176-194.

Oliver, R., Wigglesworth, G., Angelo, D., & Steele, C. (2021). Translating translanguaging into our classrooms: Possibilities and challenges. *Language teaching research*, 25(1), 134-150.

Otterup, T. (2018). Flerspråkighet -från hinder till resurs. I: Otterup, T. & Kästen Ebeling, G. (red.) (2018). *En god fortsättning: nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle*. (Upplaga 1). Lund: Studentlitteratur, s.123-137.

*Read, K., Aldridge, J., Ala'i, K., Fraser, B., & Fozdar, F. (2015). Creating a climate in which students can flourish: A whole school intercultural approach. *International Journal of Whole Schooling*, 11(2), 29-44.

*Rodríguez-Izquierdo, R. M. (2022). Monolingual ideologies of Andalusian teachers in the multilingual schools' context. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 25(7), 2482-2494.

Siekkinen, F. (2017). Flerspråkiga elever i en enspråkig elevnorm. *Educare*, (1), 27-49.

Skolverket (2018) *Transspråkande – bakgrund, teorier och praktiska exempel*. Stockholm.
<https://www.skolverket.se/download/translanguaging-transsprakand>

- *Sorkos, G., & Hajisoteriou, C. (2021). Sustainable intercultural and inclusive education: Teachers' efforts on promoting a combining paradigm. *Pedagogy, Culture & Society*, 29(4), 517-536.
- Svensson, G., Rosén, J., Straszer, B. & Wedin, Å. (2018). *Greppa flerspråkigheten [Elektronisk resurs] en resurs i lärande och undervisning*. Skolverket.
- Svensson, Gudrun (2017). *Transspråkande i praktik och teori*. Första utgåvan [Stockholm]: Natur & Kultur.
- *Torpsten, A.-C. (2018). Translanguaging in a Swedish multilingual classroom. *Multicultural Perspectives*, 20(2), 104-110.
- Venäläinen, S. (2010). *Interaction in the multicultural classroom: Towards culturally sensitive home economics education* [Doktorsavhandling, University of Helsinki]. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/20065>^[SEP]

Bilagor

Bilaga 1-Sökhistorik

Datum	Databas	Sökord	Avgränsning	Antal träffar	Lästa abstracts	Urval
2023-02-23	ERIC	“Culturally responsive pedagogy” and education	2017-2023 Peer reviewed	130	70	2

		and language	Engelska			
2023-02-27	ERIC	Multicultural education Sweden	2013-2023 Peer reviewed Engelska	52	12	2
2023-02-27	ERIC	Translanguaging in the classroom Possibilities	2013-2023 Peer reviewed Engelska	10	8	1
2023-02-27	ERIC	*Migrant Students* AND *Language Barriers* AND School	2013-2023 Peer reviewed Engelska	39	10	2
2023-02-28	ERIC	“Intercultural approach” AND education	2013-2023 Peer reviewed Engelska	37	11	1
2023-03-03	ERIC- Education research complete	Intercultural AND education "social justice"	2015-2023 Peer reviewed Engelska	120	26	1

2023-03-09	ERIC-Education research complete	Translanguaging AND teens or teenagers or adolescent or young adult	2013-2023 Peer reviewed Engelska	41	21	1
------------	----------------------------------	---	--	----	----	---

Bilaga 2 - Artikelöversikt

Författare	Titel	Design	Syfte	Metod	Urval	Slutsats	Kvalitetsvärde
*Brown, J. R., Devick, T., & Zielinski, C. (2021) Tyskland	A culturally relevant approach to food customs in the German	Kvalitativ	Att undersöka hur ett kritiskt och kulturellt relevant förhållningsä	Observation Intervjuer	En heterogen tysk språk-klass	Tyska-lektionerna som använde transkulturellt förhållningsätt, kulturellt relevant	14/16

	curriculum		tt fungerar att implementera i en heterogen klass			pedagogik och kritisk pedagogik resulterade i mer engagemang, kulturell medvetenhet, dynamiska och likvärdiga lektioner.	
*Cassar, J., & Tonna, M. A. (2018) Malta	They Forget That I'm There: Migrant Students Traversing Language Barriers at School	Kvalitativ	Att undersöka hur immigrerade studenter upplevde svårigheter i interaktioner med skolpersonal och hur makt kopplat till språk påverkade förhållningssätt hos lärare samt elever	Kvalitativa Seimistrukturerade intervjuer och kvalitativa intervjuer	Två skolor Klasser bestående av enbart flickor	Skolor kan gynnas av lärtillfällen som tar hänsyn till mångfald, detta kan uppnås genom att komma bort från bristperspektiv.	15/16
*Cummins, J. (2015).	Intercultural education and academic achievement : A framework for school-based policies in multilingual schools.	Kvalitativ & Kvantitativ	att redogöra för relationen mellan ett interkulturellt förhållningssätt och ökade prestationer hos marginaliserade grupper	Forskningsöversiktsartikel som går igenom data från: Kvalitativa intervjuer, enkäter, datainsamling, videoanalys	Kvalitativ och kvantitativ forskning med fokus på interkulturellt förhållningssätt	Interkulturellt förhållningssätt och pedagogik fjärrmar lärande och språkutveckling .	14/17
*Duarte, J. (2019). Tyskland	Translanguaging in mainstream education: A	Kvalitativ	Att undersöka hur elever interagerar	Video datainsamlingar och sociokultur	59 ämnesklasser	Translanguaging bidrar till kreativa samtal och utveckling	15/17

	sociocultural approach		och stöttar varandra genom ett sociokulturellt perspektiv på undervisningen	ell analys	r i 4 skolor Eleverna var runt 15 år gamla	av kunskaper kopplat till ämnet.	
*Mellom, P. J., Straubhaar, R., Balderas, C., Ariail, M., & Portes, P. R. (2018). USA	“They come with nothing:” How professional development in a culturally responsive pedagogy shapes teacher attitudes towards Latino/a English language learners.	Kvalitativ & kvantitativ	Att undersöka hur “culturally responsive pedagogy” påverkar flerspråkiga elever deltagande i klassrummet	Intervjuer Strategiska tester Statistiska analyser av prov Kvalitativa analyser Videoinsamlingar Kontrollgrupper	147 lärare	Lärares attityder kan förändras över tid med rätt utbildning och kunskaper kring denna pedagogik. Välbefinnandet och deltagandet ökade hos eleverna som deltog.	16/17
*Obondo, M. A., Lahdenperä, P., & Sandevärn, P. (2016). Sverige	Educating the old and newcomers: Perspectives of teachers on teaching in multicultural schools in Sweden.	Kvalitativ	Att undersöka lärare synsätt på utmaningar och de pedagogiska behov som finns i ett heterogent klassrum	Fokusgrupper och intervjuer Analys av texter	11 lärare	Lärare begränsas utifrån resurser och strukturella ramar ex kursplaner. Lärares försök till interkulturellt lärande inkluderade elevers språk och kultur.	16/16
*Read, K., Aldridge, J., Ala'i, K., Fraser, B., & Fozdar,	Creating a climate in which students can flourish: A whole school intercultural	Kvantitativ	Att undersöka om införandet av interkulturellt förhållningssätt i en hel	Frågeformulär i form av skalor Fokusgrupper	122 studenter	Det interkulturellt förhållningssätt bidrog till kunskapsutveckling hos lärare, förändrade attityder och bättre	16/17

F. (2015). Australien	approach.		skola gör den mer inkluderande			inkludering av elever.	
*Rodríguez-Izquierdo, R. M. (2022). Spanien	Monolingual ideologies of Andalusian teachers in the multilingual schools' context.	Kvalitativ	Att undersöka lärares attityder och ideologier berörande flerspråkighet i skolan	Semistrukturerade intervjuer	Språklärare och ämneslärare 15% av klassen som undervisades skulle vara flerspråkiga 8 lärare	Lärare påverkas av social kontext och erfarenheter. I denna studie var det assimilatoriska synsättet dominerat hos de flesta lärare	14/16
*Sorkos, G., & Hajisoteriou, C. (2021). Grekland	Sustainable intercultural and inclusive education: Teachers' efforts on promoting a combining paradigm.	Kvalitativ	Att undersöka åsikter och attityder hos lärare berörande inkludering och interkulturellt hållbart förhållningssätt	Intervjuer	20 Lärare från skolor med heterogena klasser	Dessa förhållningssätt begränsas av attityder och strukturer i skolverksamheter men är otroligt viktiga för lärandeprocessen och elevens utveckling	15/16
*Torpsten, A.-C. (2018). Sverige	Translanguaging in a Swedish multilingual classroom.	Kvalitativ	Att undersöka uppfattningar om språk och bidra med kunskap kring språkliga variationer	Olika typer av datainsamling Klassrumsktivar, elevtexter, bilder producerade av tre	3 elever som befunnit sig olika lång tid i Sverige	Resultatet visar på att eleverna ökade sin användning av sina språk och lärde sig mer av genom att flerspråkighet levandegjordes i klassrummet	14/16

			Del av en större fler-årig interventions studie	elever i en flerspråkig kontext. Undersökningen är en del av en mångårigt skolutvecklingsprojekt			
--	--	--	---	---	--	--	--

Bilaga 3 - Bedömningsmall

Bedömningsmall för att mäta studiens kvalitet för artikel X

1. Är hypoteser, syfte och/eller eventuella frågeställningar klart beskrivna?
2. Är problemet och rationalen för studien tydligt beskrivet?
3. Är väsentliga begrepp definierade?
4. Kvalitativ artikel: Får vi kunskap om forskarens förförståelse/perspektiv?
5. Var urvalsstrategin lämplig med tanke på syftet?
6. Kvantitativ artikel: Framgår det tydligt utifrån vilka grunder urvalets storlek bestämdes?
7. Är egenskaperna/karaktäristika hos de deltagare som ingår i studien tydligt beskrivet?
8. Interventionsstudie: Är försökspersonerna randomiserade till interventionsgrupp(er)?
9. Interventionsstudie: har interventionen (programmet/en ny form av undervisning etc.) som ska jämföras beskrivits tydligt?

10. Har studien använt en adekvat datainsamlingsmetod?
11. Har vilken typ av instrument som använts (ex enkäter, intervjuguider och observationsscheman) samt tillvägagångssättet vid datainsamlingen tydligt beskrivits?
12. Är den redovisade analysmetoden lämplig?
13. Har etiska aspekter beaktats?
14. Är de viktigaste resultaten av studien tydligt beskrivna?
15. Svarar resultatet mot syftet?
16. Har man tagit hänsyn till eventuella bortfall i resultatet?
17. Är resultaten praktiskt relevanta?

Bilaga 4-Kvalitetsgranskningstabell

Artiklarna är numrerade utifrån bokstavsordningen.

	Artikel 1	Artikel 2	Artikel 3	Artikel 4	Artikel 5
Fråga 1	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 2	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 3	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 4	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 5	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Fråga 6	Nej(struken, ej relevant)	Nej(struken, ej relevant)	Nej	Ja	Ja
Fråga 7	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 8	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej
Fråga 9	Ja	ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 10	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 11	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja
Fråga 12	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 13	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 14	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 15	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 16	Nej Bortfall redovisas ej.	Ja	Nej Bortfall redovisas ej	Nej Bortfall redovisas ej	Ja
Fråga 17	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

	Artikel 6	Artikel 7	Artikel 8	Artikel 9	Artikel 10
Fråga 1	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 2	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 3	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 4	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 5	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 6	Nej (Struken, ej relevant)	Ja	Nej (Struken, ej relevant)	Ja	Nej (Struken, ej relevant)
Fråga 7	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 8	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Fråga 9	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 10	ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 11	ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 12	ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 13	ja	Ja	Ja	Ja	Ja Förfrågan om tillåtelse
Fråga 14	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 15	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fråga 16	Ja	Ja	Nej Bortfall redovisas ej	Nej Bortfall redovisas ej	Nej Bortfall redovisas ej
Fråga 17	ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Bilaga 5 - Flödesschema

